



ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

o o Rokopisi se ne vračajo. o o o

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Mir ljudem na zemlji.

Le nekoliko dnij še in zvonovi bodo povodom 1911. povratka spomina rojstva Nazarenca zopet zapeli: »Mir ljudem na zemlji«. Kako milo vendar zvené te besede v ušesih in podobno kinematografski predstavi hite slike nekdanjih dnij pred našimi očmi. Toda le trenotek je, ko nas obvladujejo radostni spomini in le trenotek se veselimo kinematografskih slik, kajti že stoji pred nami druga, resnična in občutna slika. — Boj za obstanek.

Ni sicer nova, kajti vsako živo bitje spremlja na vseh njegovih potih in to, odkar se je na svetu sploh pojavilo življenje.

Izenadja nas toraj ne in vzlic temu ji zremo le s strahom z obličja v obličje, kajti minola leta se nam je predstavljala redno v barvah, ki so bile vse preje nego prikupljive. Kako bo izgledala letos? to vprašanje nam sili vedno v ospredje in če se ozremo okrog sebe, potem se gotovo tudi letos ne moremo nadejati izjeme.

Boj za obstanek! Ti si del narave in nje razvoja in tebe se ne bojimo. Da, nasplošno, pozdravljamo te, ker nam le ti vlijaš moč življenja v naše telo. Toda kar nas vznemirja, je tvoje ozadje, tvoje spremstvo. Vsako leto opazujemo, da se število tvojih spremljevalcev množi, skrivajoč se za tvojim plaščem in izganjajoč iz tvojega okrilja tiste, ki te v resnici obožavajo in proslavljajo kot vir človeške dostojanstvenosti.

Draginja, duševno suženjstvo, organizirano pobijanje, kužne bolezni, bratsko združen klerikalizem, kapitalizem in militarizem in še cela vrsta enakih spremljevalcev bo gotovo tudi letos v tvojem spremstvu in iznenadili nas ne bodo več, ker so redno povračajoče se prikazni. Kar nas pa vznemirja, je ona megla iz katere ni posneti še jasnega obličja in katere konture so precej podobne gladi in stradanju. Toraj tudi ta spremljevalec se je moral še pridružiti ostalim krvolokom? Se li to ni dalo preprečiti? Da, — boj za obstanek — ti si nedolžen in tvojega svita ne bo omračila prokleta svojat, ki se je oprijela tvojih pet.

Mir ljudem na zemlji! — pojó hinavsko zvonovi tistih templjev v katerih se vzgajajo spremljevalci — boja za obstanek.

Nam pa se bodo tudi letos krčili prsti v pest, tembolj ker nam bo še veliko manj kakor lanijsko leto mogoče uresničiti našim nedolžnim otročičem tajne želje, ki so v tesni zvezi s praznovanjem rojstva odrešenikovega.

Toda obupali tudi letos ne bomo, vsaj vendar ni iluzija krasni, krvavordeči žar, ki obseva — boj za obstanek — in ki povzroča strah in grozo v njegovem spremstvu. Zato pa bomo porabili tudi letošnje glasove zvonov in njih pojmo, da ycepimo v svoja lastna in v srca naših malih zrno mašče-

vanja za vse ono, kar sili v spremstvo boja za obstanek.

Še bo zavladal tudi na naši zemlji mir ljudem, o tem ni dvoma, toda trnjeva in težavna je pot, ki vodi do njega.

Vzlic temu pa bomo vendar vstrajali neomajeno na svojem mestu dotlej, da bo res vsemu človeškemu rodu:

Mir na zemlji!

Prvi korak proti draginji.

Toraj so se vendar vlada in meščanske stranke morale odločiti. Dolgo časa so navidezno kazale pljazen obraz gladnemu ljudstvu, zahrbtno pa so se vezale z najhujšimi oderuhi narodov, z agrarci. Vsak predlog, naperjen proti grozno naraščajoči draginji, je bil enostavno odklonjen in če bi v zadnjih mesecih zavedno delavstvo cele države ne uprizarjalo dosledno imponujočih shodov in demonstracij, potem bi Bienenrth in Weiskirchner s pomočjo klerikalnih in agrarnih pijavk izžemala še naprej nižje sloje. Ker je pa »hujskač glad« povzročil, da se je ljudstvo probudilo in se počelo zavdati svoje moči, zato je postala situacija za vladajoče kroge precej kritična in vdati so se morali.

Dne 26. p. m. je sklenil državni zbor enoglasno, da se osnuje sklad za pospeševanje stanovanj. Tozadevni zakonski načrt je predložil draginjski odsek na predlog poljskega demokrata dr. Grosa in socialnega demokrata Reumanna.

Prvotno se je finančni minister protivil predlogu, končno se je pa veudar napravil kompromis, s katerim so lahko zadovoljni tudi socialni demokratje. V prvotnem predlogu se je zahtevalo, da se sklad izpopolni v desetih letih na šestdeset milijonov kron. Ta svota se je pa v kompromisnem predlogu tako znižala, da bo po novem predlogu dala vlada v prvem letu 1.500.000 K, vsako naslednje leto pa nekaj več, tako da bo v desetih letih dobil sklad od vlade skupno 25 milijonov kron. Zato se je pa zakonski načrt v drugem oziru zdatno zboljšal in sicer, ne bo jamčil le sklad za pospeševanje stanovanj za posojila, ki jih bodo v to svrhu najele občine in stavbene zadrage, temveč jamstvo prevzame tudi država, za svoto 200 milijonov kron, kot porok in plačnik.

Ker se pa sklad lahko pritegne le na drugo hipoteko mesto, zato je na podlagi tega zakona mogoče graditi za 400 milijonov kron stanovanj. Posojila imajo z dvojnim poroštvom značaj pupilarne varnosti. Zato bo tudi mogoče dobivati posojila pri hranilnicah, sirotinskih blagajnah, socialnozavarovalnih zavodih, pri zasebnih zavarovalnicah itd. Zakon na ta način, poleg državnega sklada 25. milijonov, omogoči tudi zasebnemu kapitalu, da sodeluje pri pospeševanju stavb.

Zakon je gotovo najplodnejše socialno-politično delo na podlagi splošne in enake volilne pravice voljenega parlamenta in naša naloga bo morala biti, da ga izkoristimo v prid delavnemu ljudstvu.

Pred vsem bo treba prisiliti občine, da s pomočjo novega zakona grade delavska stanovanja, ne da bi jim bilo treba investirati večjih svot občinskega premoženja. Na drugi strani bo pa moralo delavstvo samo seči po samopomoči in moralo bo povsodi, kjer razmere to dopuščajo, snovati delavske stavbene zadrage, katerih naloga bo, s pomočjo novega zakona graditi delavskim zahtevam primerna stanovanja.

Železničarji so tozadevne pripravljalne korake že napravili in ustanovili so si stavbeno zadrugo, katere delokrog se razteza po vsej državi. Zadruga se imenuje »stavbena zadruga enodružinskih hiš za železničarje« in ima svoj sedež na Dunaju. Čeravno je zadruga še mlada, (ustanovljena je bila meseca aprila t. l.), je vendar našla vhod v najširših krogih in podružnice se ustanavljajo povsod. Zadruga šteje že danes preko 2000 članov in pričakovati je, da se bo sedaj še bolj razširjala, ker ji bodo tudi ugodnosti novega zakona na razpolago.

Delavska in klerikalna vlada.

Klerikalna stranka in katoliški »Slovenec« bolehata na neozdravljivi antipatiji do vsega, kar nosi delavsko ime: stoječ na strani oderuhov z vsakdanjimi živili gledata s črno zavistjo energični odpor delavstva proti draginji in delavski boj za večji kos kruha in za večji kos mesa jima je trn v obeh. Dr. Šusteršiču se zdi, da avstrijsko ljudstvo še premalo krvavi za morske kolose, za t. zv. »drednote«: več vojnih ladij hoče kot admiral Montecucoli sam. Na Dunaju spleta klerikalna gospoda bič, ki brez usmiljenja in do krvi natepa slovensko ljudstvo po nagem životu — in socialna demokracija jima je v želodcu, ker se upira blaznemu militarizmu in marinizmu. Svoji togotici je dal »Slovenec« duška zadnjič v napadu na socialno demokracijo, češ: socialno-demokratska vlada v avstralskih zveznih državah tudi gradi »drednote«, torej si ljudstvo od socialne demokracije nima obetati nič dobrega. Ampak katoliški časnikar ima smolo, da se trikrat blamira, če enkrat usta odpre. Socialno-demokratske vlade v Avstraliji ni, pač pa je na krmlu avstralskih zveznih držav t. zv. »Labour Party« t. j. delavska stranka, ki ni zasnovana na načelih znanstvenega socializma; četudi se v mejah svojega ozkega spoznanja pošteno trudi za delavske koristi, deloma tudi pod pritiskom socializma, ki boljbolj prodira v vrste avstralskega delavstva. Vse to seveda ne dokazuje drugega, kot da je smotrna in načelna delavska politika možna le na podlagi znanstvenega socializma, t. j. na podlagi socialne demokracije.

Turnusi lokomotivnega in vlakospremnega osobja.

Gledalo se bo, da bodo pri sestavi turnusa zmerom zaslišani zaupniki lokomotivnega in vlakospremnega osobja.

(Sodr. Ružička se je pritoževal, da posamezna kurilniška vodstva ne priznavajo zaupnikov.)

Uvažavale se bodo osebne oz. rodbinske razmere pri premeščanju, v kolikor dopuščajo službeni interesi.

Napredovanje uradnic, poduradnikov in slug.

Imenovanje in napredovanje uradnic, poduradnikov in slug se razglasi z okrožnicami.

Nacelo, da se uradnice, poduradniki in slugi ne imenujejo in da ne napredujejo izven ture, velja tudi vnaprej; vendar pa si uprava za izjemne slučaje pridržuje pravico do izrednega imenovanja ali napredovanja.

Število delavniških mojstrov

se po možnosti pomnoži.

Službene čuvajnice

se bodo postopno vnaprej gradile; oddajalo se bo kurivo za zimski čas in primerno število starih pragov za podgrevanje jedil in za sušenje obleke.

Vzdrževalna dela

se bodo odkazovala le v neposredni bližini službenih postojank in le v taki meri, da se bodo zložno opravljala v službenem času med posameznimi vlaki.

Uvedba enostavnih režijskih kart

S 1. januarjem 1911, dočim se omeji izdaja povratnik listkov na relacijah z živahnim prometom na razdalje 100 km.

Zbirko okrožnic A

bo odslej prejemal vsak član personalne komisije.

Zasedanje personalnih komisij

za razmotrivanje splošnih vprašanj se vrši odslej najmanj enkrat v letu, po potrebi večkrat.

Glede čuvajnega osobja

je uprava izjavila, da smejo čuvaji odslej polagati izpit iz vseh instrukcij in da se premeščanje čuvajev v druge kategorije sme vršiti le po potrebi in sporazumno s pristojnim strokovnim oddelkom. Direkcija bo izdala odlok, da je pri vzdrževalnih delih paziti na kulture čuvajev; vsako škodo bo uprava poravnala v smislu zakupnega razmerja.

Glede osobja sploh

izjavlja uprava, da bode tistim, ki niso sposobni več za eksekutivno službo (ker ne ločijo barv itd.), po potrebi in sporazumno s pristojnimi mesti prekrbela drugo opravilo.

Vprihodnje se bodo izdajali prosti vozni listki tudi brez dopusta za kratke vožnje med prostim časom; da se vožnja da dovršiti v prostem času, mora potrditi lokalni načelnik.

Glede neizpolnjenih zahtev južno-železniškega osobja sta posredovala drž. posl. sodrug Tomšič in soodr. Weigl iznova pri generalnem ravnatelju južne železnice, g. Weeberju; urgirala sta rešitev sledečih zahtev:

Okrajša naj se napredovalna doba za eno leto vsem onim, ki so bili svoječasno nastavljeni s 720 kronami.

Službena doklada naj se zviša tistim postajnim mojstrom in njih namestnikom, katerim je odkazano vodstvo postaj, od 120 na 160 kron.

Vpeljejo naj se manipulacijski sprevedniki.

Vlakospremnemu osobju naj se poldrugo zaračuna kakor na drž. železnicah.

Sprevedniki naj se avtomatično imenujejo za nadsprevednike, čim so dosegli plačo 1400 kron, če že prej niso bili imenovani.

Zboljša naj se avtomatika za portirje.

Skladiščni uslužbenci naj se opremijo s suknjenim kožuhom.

Uredé naj se turnusi za čuvajno osobje.

Nedeljsko in čezurno delo urejevalcev prog naj se odškoduje po vzoru drž. železnic.

Zviša naj se stanovanjska doklada na večjih postajah.

Generalni ravnatelj je glede posameznih zahtev izjavil, da jih namerava pozneje upravnemu svetu priporočati; za enkrat pa da mora upravnemu svetu poročati o dohodkih in ne samo o izdatkih. Zvišanje stanovanjske doklade za Maribor je po mnenju in po informacijah generalnega ravnatelja neopravičeno, češ da Maribor ni drago mesto. Posl. soodr. Tomšič in soodr. Weigl sta pripomnila, da je prejšnji ravnatelj dr. Eger priznal opravičenost te zahteve in da je neizpolnitve kriva osebna prememba v generalnem ravnateljstvu. Generalni ravnatelj je nato dejal, da ga moramo o opravičenosti zahteve prepričati. To ne bo težko.

Kapitalizem in strokovni boj.

Prodiranje modernega industrijskega kapitalizma gre vspešno s propadanjem male obrti in rokodelstva. Tehnična uporaba prirodozlovnega spoznanja označuje novo dobo: poedinec, oborožen v proizvodnem procesu s tehničnimi pripomočki, zmaguje nad gospodarsko šibkimi, s kapitalom slabo založenimi producenti. Ta proces, ki je razdejal cel družabni sloj, je vstvaril mogočen industrijski fevdalizem, kateri bolj in bolj utrijuje svojo moč v obliki *kartelov in trustov*. Kartel poraja složnost interesov med podjetniki iste branše in s tem neznansko povzdigne njih moč napram konzumentom in napram lastnim delavcem. Trust napravlja iz podjetij sorodnih branš v proizvodnem in trgovskem pogledu eno samo velepodjetje, ki predstavlja orjaško kapitalistično velesilo. Toda niti v trustu, niti v kartelu kapitalizem ni še dozorel: svoj višek dosega moderni kapitalistični razvoj v *finančnem kapitalu*. Njegov družabni značaj, njegove družabne funkcije nam razklada dr. Hilferding v svojem znamenitem delu.

Finančni kapital zapazimo najprvo v družabni cirkulaciji kot *bančni kapital*. Dobiček, ki ga podjetnik skuša zvečati z najraznovrstnejšimi izkoriščevalnimi načini, se ne kopiči v podjetnikovi skrinji: plodonosno ga nalaga v bankah. Bogati dobiček se steka z vseh strani v bančne zaloge. Ampak banke ne morejo obrestovati naloženega kapitala, če same plodonosno ne nalagajo zaupnega denarja. Banke so podrejene taistemu koncentracijskemu procesu, kakor posamezni kapitalisti: poedini denarni zavodi se družijo in spajajo. Spojene in tako ojačene banke zalagajo s svojim denarjem industrijska podjetja: finančni kapital se preobrača v industrijski kapital ter sili vsled svoje moči mala podjetja, da se spajajo. Osebnost posameznega podjetja stopa v ozadje, in banke si pridružujejo v vseh vprašanih merodajno besedo. »Borzijski kralj stopa na mesto države, ki se obotavlja in se ne polasti industrije, in dokazuje, kako lahko bi ga država nadomestila«. (Parvus: Der Staat, die Industrie und der Socialismus.)

Tako nastaja nova potencirana sila, ki podreja osebno voljo poedinca pod nevidno moč kapitala in ki si osvaja čedalje večji vpliv v državnem življenju. Hilferding označuje vlogo finančnega kapitala v naslednjih jedrnatih besedah:

»Kapital se pojavlja kot enotna sila, ki samovlasno obvladuje življenski tok vse družbe, kot sila, ki izvira neposredno iz lastnine nad proizvodnimi sredstvi, nad prirodnimi zakladi in nad celokupnim nako-pičenim delom. Hkrati se pojavlja lastnina osredotočena in centralizirana v rokah posameznih kapitalističnih družb v neposrednem nasprotju z ogromno množico neposrednih elementov. Vprašanje o lastninskih razmerah dobiva najjasnejši, najpreprostejši in najostrejši izraz, dočim rešuje vprašanje o organizaciji družabnega gospodarstva razvoj finančnega kapitala«.

Posledice take koncentracije kapitalistične moči izvaja Hilferding z ostro logiko povdarjajoč, da se vnema vse hujši boj za razširjenje kapitalizma. Ogromne mase kapitala, ki dotekajo bankam in industriji iščejo zase novega polja: med industrijskimi državami se bije neprestan boj za ugodnejšo trgovinsko politiko. Ti razlogi preobračajo meščanstvo v protekcijoniste: v carini vidi danes ne le poljedelstvo, ampak tudi industrija edino sredstvo za svojo utrditev. Boj za varstvene carine se je poslednja leta začel v deželah, kjer se je nepotrebnost teh carin očitno izkazala, in sicer z velikim izizgledom na zmago. Trgovinsko-politično dobo visoke varstvene carine spremljajo naraščajoči vojaški izdatki. Zakaj za trgovinsko-politično zakonodajo in pogodbami mora stati realna moč državne oblasti, da ščiti meščanske interese v državi. Vojaški izdatki privijajo davčni vijak, tlačijo življenje proletarijata in otežujejo njegove boje.

Pri vsem načelnem nasprotovanju podjetnikov proti zvišanju mezd je v dobi gospodarskega razcvita zvišanje mezd dosegljivo, če stoji za delavskim zahtevami trdna organizacija s polnimi blagajnami: pri izbi pravega trenutka za boj morajo biti strokovne organizacije skrajno oprezne in premišljene. Na obeh straneh naraščajo moči in odpirajo verjetnost silnih razrednih bojev. Nepremagljivost delavstva obstoja v tem, da kapitalizem sam sebi koplje grob. V svojem najvišjem razvitku in v svoji orjaški veličini služi interesom majhne skupnosti. Na najvišji stopnji kapitalističnega razvoja je organiziranemu delovstvu zmaga gotova. Hilferding pravi:

»Finančni kapital dopolnjuje samovlado narodnih kapitalistov magnatov. Hkrati napravlja samovlado narodnih kapitalistov neznošnejšo in nezdružljivejšo z interesi izkoriščenih in za boj pripravljenih ljudskih mas. Ob silnem konfliktu sovražnih interesov se preobrne samovlada kapitalistov v samovlado proletarijata«.

DOPISI

Zidan most. Tukaj imamo dva uradnika, ki menita, da lahko delata z osobjem kar se jima poljubi. Posebno gosp. Harbich je s surovimi odgovori vedno pripravljen. Ko se je iz kurilnice g. Harbicha telefonično vprašalo kaj je z vlakom 944, je ta odgovoril: »Kako vendar morete tako neumno vprašati, idite gledat in videli ga boste«. Pred kratkim se je tako daleč spozabil, da je uradnega slugo sunil skozi vrata. Pri tem je ta gospod o napravah v postaji tako dobro poučen, da niti menjal ne pozna.

Drug tak ptič je gosp. Dorer. Ta pa ima svoje posebno veselje nad tem, če more kakemu uslužbencu pripraviti kazen. Pri tem pa ne gleda vselej na to, če njegove ovadbe odgovarjajo resnici, kakor n. pr. glede zamude vlakov. Gospoda načelnika prosimo, da v takih slučajih poizveduje tudi pri osobju, da bode zvedel resnico in našel prave krivce.

Upamo, da se ta dva gospoda kmalu poboljšata.*

Zidan most. Tukaj imamo gostilne, ki jim je pač prav, da delavstvo, posebno pa železničarji v nje zahajajo, ki pa ne smatrajo potrebno, da bi naročile delavsko časopisje.

Če si gostilničarji lahko naročajo po več protidelavskih listov, potem bi prav gotovo lahko naročili vsaj en delavski list.

Tudi v tobakarni na kolodvoru se zamañj povprašuje po delavskem časopisju kakor tudi po delavskih vžigalicah. Gospej Peterman priročamo naročitev slovenskih in nemških delavskih časopisov, ker tudi železničarji mnogo kupujejo pri njej.

Železničarji! zahtevajte povsod kamor zahajate »Železničar« in »Rdeči Prapor«.

Brežice. Že večkrat smo se pečali s to postajo in zopet nam prihajajo pritožbe glede postopanja uradnika gosp. Vičiča. Ker pa ta gosp. na najsurovejši način zmerja uslužbence, tudi vprico potnikov, in jih vrhutega še denuncira pri postajenačelniku, ne morejo uslužbenci tega še nadalje prenašati in se morejo oprijeti samopomoči. Čuvaji, delavci in strojni snažilci zahtevajo, da se gosp. Vičič napram njim dostojnejše obnaša, sicer so primorani se poslužiti pripravnih sredstev, da ga spreobrnejo. Gospodu postajenačelniku pa svetujemo, da pritožbe g. Vičiča natančneje preišče glede resnice.

Delavci pri premogu v 24-urni službi. — Vse kategorije železniških uslužbencev so si tekom zadnjih let več ali manj zboljšale svoj položaj. Odvisno je bilo to seveda v prvi vrsti od moči organizacije v dotični kategoriji. Kategorije, ki so spale spanje pravičnega in se niso brigale za spremembe, ki so se pojavljale okrog njih, so zaostale in med te se ne mora prištevati tudi delavce pri premogu v raznih kurilnicah. Med tem

ko se je vsem drugim kategorijam kurilniške službe skrajšalo delavni čas in uredilo tudi gmotne razmere, se delavcem pri premogu ni uredilo ne eno ne drugo. Toda zakaj ne? Ker so merodajni faktorji mnenja, da so ti delavci s svojo usodo popolnoma zadovoljni in ker drugega mnenja tudi imeti ne morejo.

Nezadovoljnost uslužbencev se dandanes meri po številu članov organizacije. To pa zato, ker tudi gospodje danes vedo, da kdor ni nezadovoljen sploh ne gre v organizacijo. Če pa mi pogledamo po članskih knjigah raznih podružnic in vplačevalnic, potem pač zaman iščemo med našimi člani premogovnih delavcev.

Iz tega sledi, da so njih razmere še znosne in da še ne čutijo potrebe pridružiti se splošnosti v svrhu dosege boljših razmer. Če si seveda ogledamo življenje teh ljudi potem moramo pač drugače soditi, kajti da bi bil človek, ki mora delati ob vsakem vremenu, po noči in po dnevi, po 24-urno tako naporno službo, kakor jo imajo ravno delavci pri premogu, zadovoljen, je naravnost nemogoče, tem manj če ima tako sramotno nizko plačo, kakor jo imajo ti ljudje. Toda žalibog zanje ni pomoči, dokler se sami ne zavedajo svoje moči in ne najdejo pota, ki vodi v skupno organizacijo, v skupen boj. Da bi se to čim prej zgodilo, bi bila gotovo najiskrenejša želja vsakogar, ki pozna sramotne življenjske razmere, v katerih ti ljudje životarijo in duševno ter telesno propadajo. Nekaj prizadetih.

Domače vesti

Radi predolgega jezika. — Prejeli smo sledeči popravek ki priobčimo v zabavo našim čitateljem:

Odgovornemu uredniku »Železničarja«, g. J. Kopaču v Trstu, ulica Boschetto št. 5. Sklicujem se na določbo tiskovnega zakona z dne 17. dec. 1862. drž. zak. št. 6. za 1863 in zahtevam, da sprejmete v smislu te zakonske določbe z ozirom na »Domačo vest« v štev. 21. str. IV. lista »Železničar« z dne 1. novembra 1910 pod naslovom: »Radi predolgega jezika« sledeči popravek v jutrišnji, t. j. 22., ali pa sledeči t. j. 23. štev. »Železničarja« in sicer na istem mestu in z istimi črkami, kakor je bila priobčena omenjena vest.

Ni res, kakor trdi omenjena notica, da bi se bil dne 28. oktobra t. l. moral Škerjanc, dika »Zveze Jugoslovanskih Železničarjev«, zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Komnu; res je pa, da se dne 28. oktobra jaz podpisani Ivan Škerjanc nisem nikjer zagovarjal, res je, da se torej tudi nisem ta dan zagovarjal v Komnu, še manj pa moral zagovarjati, kajti ravno tako je res, da mene kolikor je meni znano, ni nihče tožil, v sled česar bi bil potreben zame kak zagovor bodisi v Komnu ali kje drugje; res je, da mi tudi ni bilo dostavljeno nikako vabilo h kaki sodnijski obravnavi v Komnu, ali kaki drugi taki obravnavi, torej je res, da se niti mogel nisem zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Komnu, kaj šele da bi se bil moral.

Ni torej res, da bi se moral zagovarjati »radi predolgega jezika«, res je pa, da se sploh nisem zagovarjal niti radi predolgega jezika, niti radi česa drugega, in to temmanj, ker ni res, da bi imel predolg jezik, temveč je resnica, da imam jezik, ki je zame ravno prav dolg.

Ni nadalje res, da bi bil jaz, na katero vso gotovostjo leti vsa omenjena vest, dika »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, temveč je res, da sem podpredsednik »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, sicer pa popolnoma enak drugim članom »Zveze jugoslovanskih železničarjev« glede društvenih pravic in dolžnosti.

Nadalje ni res, da bi mi bil sodnik prisolil 60 Kr globe oziroma sedem dni zapora, češ, ker da sem imenoval na shodu v Nabrežini sodruga Kopača lažnjivca, temveč je res, da mi sodnik ni

prisolil sploh ničesar, kaj šele 60 Kron globe, ali pa 7 dni zapora, ker mi tega ni mogel prisoliti, ker sploh nisem bil tožen, ali vabljen h kaki obravnavi.

Nadalje ni res, da bi mi bil sodnik prisolil povrnitev sodnih stroškov Kron 128.50, res pa je, da mi sodnik ni prisolil povrnitve kakih sodnih stroškov, ali pa morda celo v znesku Kron 128.50, to pa zato ne, ker me ni mogel obsoditi na povrnitev kakih sodnih stroškov, ko me sploh nihče tožil ni in sploh nisem bil obsojen.

Ni tudi res, kakor naj izhaja iz omenjene vesti, ki pravi: »la tragikomični junak »Zveze jugoslovanskih železničarjev« bo morda v bodoče vendar opustil blatenje raznih zaslužnih sodrugov«, da bi bil kedaj blatil kakega človeka ali kakega sodruga sploh, ali pa kakega zaslužnega sodruga posebej, pač pa je res, da nisem nikdar blatil nikogar, temveč da sem o vsakomur govoril vedno le resnico, tudi če je bila ta resnica komu neljuba, kar pa potem ni blatenje. Ni tudi res, da bom morda opustil v bodoče blatenje raznih zaslužnih sodrugov, res pa je, da tega ne bom opustil, ker mi ni treba opuščati, česar nikdar storil nisem, niti imel kedaj namen storiti.

Ni res, da sem junak »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, res pa je, kakor že rečeno, da sem član »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, da sem njen podpredsednik, izvoljen po zaupanju članstva »Zveze jugoslovanskih železničarjev« kar pa ni nikako junaštvo. Ni toraj tudi res, da sem tragikomičen junak, res pa je, da sem resen mož, ki vem kaj delam, in se zavedam svojih dolžnosti in pravic napram svojim tovarišem, svoji organizaciji in vsakomur drugemu v javnem in privatnem življenju.

V Trstu, dne 14. novembra 1910.

Ivan Škerjanc

progni mojster c. kr. priv. juž. žel.

Dodatek uredništva. Temu dolgovoznemu popravku, za katerega bo popravljalatelj moral plačati pristojbino 15 kron, dodamo sledeče: V 21. številki našega lista smo pod zaglavjem »Radi predolgega jezika« priobčili notico, da je bil pred Komenskim sodiščem Škerjanc obsojen na 60 kron globe, oziroma 7 dni zapora in povrnitev sodnih stroškov v znesku 128 kron 50 vin. Konstatiramo, da omenjena notica popolnoma odgovarja resnici in je Jože, recte Ivan Škerjanc dobil tudi že tezađevno obsodbo.

Izpred sodišča. Dne 12. t. m. se je pred tržaškim porotnim sodiščem vršila obravnava proti odgovornemu uredniku »Železničarja«, sodr. Kopaču. Povod tožbi je bila notica, priobčena v »Železničarju« štev. 12, z dne 15. junija t. l. pod naslovom: »Rubrika za narodnjake«. V tej notici se je prognemu mojstru južne žel. Ivanu Škerjancu očitalo, da je hotel sodr. Kopača korumpirati s tem, da mu je ponujal tisočake, če pristopi k »Zvezi jugoslovanskih železničarjev«.

Obtoženec je v kratkem razložil, da je bil povabljen na shod železničarske krajevne skupine Trst III. in da je Škerjanc motil ta shod na ta način, da se je sprl s celo vrsto navzočih, posebno pa z zborovalcem Bizjakom. Ko je pa dobil besedo, pa ni hotel govoriti.

Po dovršenem shodu je stopil k mizi, kjer je sedela Kopačeva obitelj. Tam se je pritoževal radi krivice, ki se mu je baje godila, ker ga niso pustili govoriti in rekel: »Danes sem zadnjikrat pri Vaši organizaciji!« Ko mu Kopač odgovori: »Saj si itak že za polovico pri narodnjakih, pa pojdi še z drugo tje!«, je Škerjanc odgovoril: »Ti si zelo neumen, ker se ukvarjaš s temi ljudmi, ki nimajo za to nobenega priznanja. Pojdi k nam, pri nas je inteligenca; tisočake dobiš kolikor jih potrebuješ, samo Ti še pri nas manjkaš«. Med tem pristopi k mizi sodr. Falk, kateremu hočem povedati o ravnokar storjeni ponudbi, kar pa je Škerjanc sam storil. Nato mu Falk odgovori: »Potem bi bil Kopač velik suft, če bi to storil in jaz bi bil prvi, ki bi mu pljunil v obraz.

Nadalje se obtoženec zagovarja, da ni hotel izrabiti v »Železničarju« to stvar proti Škerjancu in da je to storil šele kake štiri mesece pozneje in še takrat le raditega, ker so se narodnjaki v svojem glasilu kakor besni zaganjali v njega. Kdor prelista »Narodnega delavca« od meseca septembra lanskega leta pa do tedaj, ko je izšel v »Železničarju« inkriminirani članek, bo našel v vsaki številki po cele kolone, ki se pečajo z njegovo osebo. Opravičeno je sumil, da tiči za temi podlimi natolcevanji današnji tožitelj. Pa tudi iz moralnega stališča moram konstatirati, da je Škerjanc potem predlogov skupne organizacije dobil mandat v personalni komisiji in da tega ni odložil, ko je izstopil. Pa tudi druge okolščine kažejo, kako slabe pojme ima gosp. tožitelj o politični morali, ker je še danes član društva prognih mojstrov, ki sloni na mednarodni podlagi in je koalirano s splošnim pravovarstvenim in strokovnim društvom. V Trstu pa deluje z vsemi silami na to, da bi razdril organizacijo, kateri posredno še danes pripada. Če bi bil današnji tožitelj konsekventen, bi moral odložiti mandat v personalni komisiji in izstopiti iz društva prognih mojstrov, ker tendenca tega društva je mednarodnost, medtem ko je Z. J. Ž. nacionalna.

Tožitelj negira, da je kdaj kaj takega govoril in predlaga v dokaz tega priče Ano in Ljudevita Martelik ter Matija Kozmana. Vsled tega se obravnava preloži do prihodnjega zasedanja.

O izidu obravnave bomo svoječasno poročali.

Pravna negotovost na državnih železnicah.

— Za pravno stališče železničarjev je v obče veljaven splošen pojem, ki pravi: Macht ist Recht ali pravica je moč. Da je ta rek gotovo resničen, nam dokazuje vsakdanje življenje in posebno železničarji imajo dovolj prilike, da se prepričajo o dejstvu tega reka. Kakor znano temelji vsa železniška služba na gotovih predpisih, ki so veljavni za vse železničarje dotične železniške družbe. V predpisih so natanjko določene dolžnosti, pa tudi pravice uslužbencev. Kdor bi toraj vzel te predpise v roko, ne da bi poznal praktično vršitev službe, ta bi bil gotovo jako iznenađen, če bi mu uslužbenci tolmačili dolžnosti in pravice, ki jih imajo v resnici. Ker se pa na tem mestu ne gre zato, kaj si misli lajik o železniških razmerah, temveč za to, da se medsebojno poučimo o čudnih razmerah v katerih živimo, zato se bomo v prvi vrsti pečali z našimi — baje zajamčenimi pravicami.

Poleg drugih pravic ima tudi vsak železničar za slučaj nezgode, ki jo je zadobil v službi, pravico za trajno preskrbo, če so posledice nezgode take, da mu ni več mogoče vršiti svojih službenih dolžnosti. To je določba, ki temelji na zavarovalnem zakonu in človek bi mislil, da je taka določba tudi železniškim upravam sveta. Tako mnenje prevladuje tudi v vrstah železničarjev samih vzlic temu, da imajo že nešteto dokazov, ki to mnenje naravnost pobijajo. Ker imamo ravno sedaj celo vrsto takih slučajev in so vsi prizadeti neorganizirani, zato si štejemo v dolžnost na take slučaje opozoriti in s tem uslužbencem dokazati, da tudi na železnicah ne prihaja vse dobro od »gori«, temveč, da bi imeli ravno železničarji dolžnost, se za svoje pravice zanimati in zanimanje nikomur drugemu prepuščati. V zadnji številki »Železničarja« smo se pečali s slučajem prognega delavca Presla in njegove družine. Zadeva še ni končana in že se oglašajo progní delavec Samsa v Velikih Laščah, kateri se je maja meseca lanskega leta ponesrečil v službi s tem, da mu je odletel kamen v oko. Zdravil ga je žel. zdravnik v Ribnici in kasneje deželna bolnica v Ljubljani. Konec konca je bil, da je Samsa oslepel najprej na eno in pozneje še na drugo oko.

Načelnik progovzdrževalne sekcije dol. železnice je bil takrat zloglasni nadzornik *Englišch* in njegova brezobzirnost je bila, da se nezgoda ni naznanila. V zakonu predpisana doba enega leta za naznanilo nezgode

je minula in sedaj naj Samsa išče pravice kjerkoli mu drago. Sedanji načelnik se je sicer zanj zavzel in razposlal po dol. železnica pobiralne pole. Toda kaj naj ponesrečenec počne s par kronami, ki se bodo eventualno zanj nabrale. Več seveda gosp. načelnik ni mogel storiti, zato bo pa poskrbela organizacija, da se prime za ušesa istega, ki je malomarnost povzročil in s tem pahnil ubogega Samso v največjo bedo.

Poleg Samsovega slučaja jih imamo še več, katere pa še sedaj ne moremo objaviti, ker poizvedbe še niso zaključene. Eno pa se da že danes iz teh slučajev posneti in to je: revež vsak, kdor brez organizacije na železnici išče pravice. To naj bi uvaževali vsi isti, ki še vedno stoje izven naših vrst, ki nas pa redno posečajo, kadar kaj potrebujejo.

Železničarska stanovanja.

Poleg splošne draginje je posebno še stanovanjsko vprašanje, s katerim se bavijo železničarji, ne samo pri nas, temveč po vsej državi. Železničarji so namreč mnenja, da jim vsi uspehi, ki jih v gmotnem oziru izvojujejo potom svoje organizacije toliko časa ne bodo zadostovali, dokler so na milost in nemilost izročeni posameznim hišnim oderuhom, kateri jim vsak trenotek stanarino povišujejo. Celo vrsto let toraj že zahtevajo od svojih uprav, da jim slednje oskrbe stanovanja po primernih cenah. Uprave so deloma tudi to opravičeno zahtevo uvaževale in danes imamo že celo vrsto postaj, kjer stoje lične, dejanskim potrebam deloma odgovarjajoče personalne hiše.

Pokazalo se je pa, da zidanje teh hiš ne napreduje tako, kakor bi bilo potrebno in toraj je še ogromna večina železničarjev, ki se ne smejo nadejati, da bi postali v doglednem času deležni ugodnosti, katere nudijo personalne hiše.

Naravno je toraj, da se je v njih vrstah poleg zahteve po personalnih hišah, pojavila tudi želja potom samopomoči v okoliščini neznošni stanovanjski draginji. Železniški strokovnjaki so si vsled tega stavili nalogo najti potov, potom katerih bi se dalo, če že ne stanovanjske kalamitete odpraviti, jih vsaj ublažiti. Studirali so velevažno vprašanje na podlagi inozemskih izkušenj in prišli do zaključka, da bi se dalo tudi v naši državi potom združništva kaj doseči. Ustanovili so meseca aprila t. l. zadrugo pod imenom »stavbena zadruga enodružinskih hiš za železničarje«. Zadruga je v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 št. 70 d. z. z omejenim poroštvom.

Z ozirom na omejen prostor nam sicer ni mogoče podrobno razpravljati na tem mestu o namenih in ciljih zadruga. Vsekakor je pa potrebno, da interese obvestimo vsaj o bistvu zadruga, ker je neki A. K. v št. 121 »Rdečega Prapora« z dne 19. novembra t. l. napisal članek, v katerem razlaga svoje merodajno mnenje glede načelnika ozira te snovitve.

Tam piše v uvodu nekaj, kar je v direktnem nasprotju z dejstvi in potem nadaljuje:

»Vse prav in lepo. Pa vendar poglejmo z druge strani celo reč.

Prvič: taka zadruga ne temelji v združništvu, ampak je društvo v svrhu pridobivanja zasebnega premoženja. Zdruga gibanje pa sloni na komunističnih načelih.

Drugič: Država naj da podporo s tem, da dovoli posojilo proti 3% obrestim in popusti naj davek. Prav. Odkod pa naj vzame država cenen denar in odkod naj popusti davek? Znano je, da glavni vir dohodkov so indirektni davki, ki jih plača v prvi vrsti delavski konsument. Toraj naj plačujejo vsi državljani, da si bodo posamezniki množili svoje zasebno imetje? Bojujemo se proti subvencijam, ki jih daje država agrarnim podjetjem — sami pa naj prosimo zanje?

Neimenovani, pa vendar poznani A. K. toraj eo ipso nekaj obsoja in kritikuje, o čemer niti pojma nima.

Kdo mu je neki natvezil raco, da naj država nekaj podpira z lastjo skupnosti? On sicer sam dobro ve, da bi bile take nade brezsmiselne, vzlic temu pa jih širi v gotovem namenu. A. K. bodi povedano in to naj blagovole tudi zanimajoči se interese vzeti na znanje, da »stavbena zadruga enodružinskih hiš za železničarje« nima drugega pomena, kakor omejiti neskončno povišanje stanarin s strani hišnih gospodarjev, vsaj za gotove kroge potom lastne pomoči. Kako naj to doseže? Vsaki dan imamo nešteto krat priliko opazovati kapitalističen razvoj, ki nudi posameznim podjetnejšim ljudem priliko, da si potom zidanja hiš s tujim denarjem prilaste te hiše brez vsakega truda.

Tudi v Ljubljani imamo ljudi, ki še pred nedolгим časom niso posedovali ničesar. Sposodili so si denar ter kupili stavbeno parcelo, na katero so postavili veliko poslopje z mnogimi stanovanji. Stanovanja so oddali in v tem trenutku se je pričel proces, katerega hoče zadruga izločiti in ki je sledeči: Gospodar na papirju sprejema vsako četrtletje od strank najemnino za stanovanje, ter jo odnese v davkarijo in hranilnico, prebitek pa vtakne v svoj žep. To se vrši četrtletje za četrtletjem, leto za letom in končno se je s tem »napornim« delom spremenila slika v toliko, da je iz gospodarja na papirju postal posedujoči gospodar hiše tisti, ki bi bil prav za prav najmanj v to opravičen. Stranke so mu na milost in nemilost izročene, in kadar koli se mu zde razmere ugodne, jim poljubno poviša stanarino.

Tak hišni gospodar toraj v bistvu ni nič drugega kakor, kar je prekopovalec v trgovskem svetu. Znano je, da se tudi socialna demokracija bori proti sistemu prekopovalcev, ker opravičeno trdi, da je ta sistem eden glavnih vzrokov, ki podražujejo življenske potrebe. Zakaj bi bil toraj greh, braniti se tudi te vrste »prekopovalcev«, mi je uganjka, katere menda razun A. K. nobeden ne bo rešil.

A. K. trdi, da združništvo temelji na komunističnih principih. To tudi nam ni novo, vendar bi nas veselilo, če bi nam A. K. pokazal, kje je tisti kraj na širnem svetu, kjer se to že praktično izvaja. Da bo enkrat tudi to vprašanje rešeno, je gotovo dejstvo in o tem ni dvoma. Dejstvo je pa tudi, da je tudi še cela vrsta drugih vprašanj, ki se v današnji kapitalistični družbi ne morejo rešiti tako, da bi odgovarjalo komunizmu. To pa doslej ni bil povod, da bi se taka vprašanja kar enostavno odstavilo z dnevnega reda, temveč skušalo se jih vedno rešiti v okviru možnosti. In to je, kar hoče tudi »stavbena zadruga enodružinskih hiš«. A. K. stoji na stališču, da se posamezniku ne sme pomagati. Zato smo gotovo tudi mi, če naj bi pomoč šlana rovaš splošnosti. Nasprotno bi pa vsak pameten človek moral pozdravljati vsako inštitucijo, ki skuša potom samopomoči posamezniku omogočiti višje gospodarsko stališče, ker ga s tem obvaruje propada. A. K. bi smel vsaj vedeti, da je tudi za socializem zgubljen, kdor vsled gospodarskih težkoč pade v »lumpenproletariat«, in ravno on bi s svojega stališča moral podpirati in zagovarjati vse, kar tak propad onemogočuje, odnosno otežkočuje.

Enodružinske hiše gotovo ne podpirajo stremiljenje posameznika, da kopiči na rovaš drugih svoje premoženje, kajti saj so vendar enodružinske in toraj določene samo za isto družino, ki si jih je omislila in ki jih bo plačala ravno na tak način, kakor bi v slučaju, da stanuje v večji najemniški hiši, plačala dotično hišo gospodarju, ki je postal gospodar le z denarjem strank. Te hiše imajo pa poleg ugodnosti, da se jim stanarina ne more poljubno zviševati in da se stranke ne morejo kar meni nič tebi nič na cesto metati, še druge ugodnosti, ki v današnjih časih splošne draginje prihajajo v poštev. Hiše se bodo namreč zidale na skupnem svetu toraj večje število hiš druga poleg druge. Posestniki vseh teh hiš bodo tudi člani zadruga, toraj ljudje katere že veže nekaka skupna vez. Ta vez jim pa bo močna

opora tudi pri vprašanju draginje ostalih življenskih potrebščin in našla se bodo pota, da se tudi tozadevno potrebo ukrene. Toliko toraj z ozirom na omejen prostor za danes, gotovo bo pa tudi še v prihodnje potrebno informacij in te bodo vedno na razpolago.

Jos. Petrič

Zakaj ne napredujemo kakor bi lahko.

Kamorkoli prihajamo povsodi opazujemo, da razvoj strokovnih in političnih organizacij ne napreduje tako kakor bi moral. Naravno je toraj, da se vedno vprašujemo: kje tiči vzrok temu dejstvu? In vzlic temu, da je vzrok vsakomur očividni, ga vendar doslej ni bilo mogoče odpraviti, kajti ravno isti sodrugi, ki so na vodilnih mestih so največji grešniki napram strankarskim določbam. Čuditi se toraj ne smemo in ne moremo, če tudi pri masi ni vse v redu in če se pojavljajo stvari, ki so vse preje kakor napredku organizacije koristne. Kje tiče toraj vzroki stagnacije, ki je v bistvu enaka nazadovanju? V prvi vrsti v brezprimerni mlačnosti in brezbriznosti, ki sta najbolj razširjeni čednosti v vrstah naših sodrugov in sodruginj. Poglejmo si n. pr. nekoliko bliže posamezne odbornike naših podružnic, ki so pač vedno pripravljeni poučevalno vplivati na množico, ki se pa sami konsekvntno drže farskega nauka: ne glej me, temveč poslušaj me. Ker pa seveda tudi »navadni« člani niso vsi slepi, zato je pač umevno, da rajše gledajo kakor pa poslušajo, tem bolj če dejanja pridigarjev ne soglašajo z njih nauki. Jako bi se pregrešil, kdor bi n. pr. imenoval kateregakoli naših odbornikov »črnim« in gotovo bi mu slednji tega nikoli ne odpustil vzlic temu, da je reden naročnik raznih farskih in narodnjakarskih listov, ki so si po vsebini in bistvu podobni kakor jajce jajcu. Če pa prideš k njemu in ga opozoriš na strankarska glasila, potem ti prav gotovo vse ve, nima časa citati, ga časopisje stane preveč denarja, kar z ozirom na draginjo ne more prenašati itd. itd. Da v diametralnem nasprotju s svojimi trditvami stoji vsaki dan redno pred začetkom in po zaključku dela pred tobakarno in tam nerovno pričakuje »Jutro« in »Narod«, to mu seveda niti na misel ne pride, ravnotako tudi ne »neobhodna« potreba njegove žene, ki mora pri vsakem posetu trga kupiti poleg krompirja in fižola tudi »Interessantes-Blatt« ali pa »Kronen-Zeitung«, brez katerih enostavno ne bi mogla skuhati razkošnega kosila, ki je seveda pri železničarjih običajno. Časa tudi nima, da bi govoril v kratko odmerjenem počitku s svojo ženo in večjimi otroci o vsakdanjem življenju, o političnih razmerah, o vzrokih draginje in o sredstvih v odpravo takih neznošnih razmer, kajti veliko bolj ga zanima, kaj piše »Narod« o bodočih občinskih volitvah, skrbi ga vnaprej, če bodo klerikaleci poraženi in na prste si zna zračunati, koliko glasov bo treba oddati liberalni listi, da Šustersičeva stranka propade in ne pride glavno mesto v roke črne internacionale.

Tudi zabelježen umor na drugem koncu sveta mu daje povoda, da z brezprimerno potrpežljivostjo razlaga svoji boljši polovici vse okoliščine — merodajne pri umoru in še temeljiteja postane »poučna« debata, če se tudi otroci zanj zanimajo in z ustmi in ušesi poslušajo filozofska izvajanja svojega rednika. Nikoli pa še ni našel časa, da bi ženi obrazložil pomen delavskega gibanja, potrebo, da se tudi ona organizira in zanima za javno življenje ter tem potom sama išče vzrokov neznošnih razmer, ki ji onemogočujejo pošteno življenje s skromno odmerjenimi dohodki moža. On hoče imeti mir. In ker žena živi v napačni domišljiji, da pripada, ker je žena železničarja, v nekake višje sfere, ji tega veselja ne mara kratiti, vzlic temu, da je tudi v teh višjih sferah redno koncem vsakega meseca polom na dnevnem redu in stika s proletarsko maso občutna. Njemu zadostuje, da je funkcionar te ali druge podružnice, da plača svoj me-

sečni prispevek in da eventualno ponosno sedi pa predsedniško mizo na shodu, kjer se seveda razpravlja le o dolgočasnih želodčnih vprašanjih. Žene navadno ne jemlje na shod s seboj, ker on »že naprej ve kaj se bo govorilo in ker ne mara, da bi se njegova soproga tam dolgočasila, ker itak ničesar ne razume«.

Poleg ravnokar opisanih imamo pa še tudi druge specialiste. Ti imajo namreč navado delati ravno nasprotno temu, kar je bilo v sejah ali na shodih sklenjeno, kajti oni kot funkcionarji gotovo bolje vedo, kaj je dobro kakor »navadni« člani in gorje mu, kdor bi se upal dvomiti, da je vzvišeno mnenje kakega zapisnikarja kaj drugega kakor najboljša. Strokovna organizacija sklone, da se skliče shod, on glasuje zato, napravi tozadevno vlogo na oblast — in ne pride na shod. Zakaj? Ker mu je dnevni red premalo zanimiv in tečen. Drugi dan ima pa seveda on najbolj na široko odprta usta in kritikuje vse kar se je na shodu govorilo in sklenilo, ker je baje vse neumno in nepotrebno ali pa premalo odločno in energično. Bog obvaruj tudi vsakega, ki bi se morda osmelil in mu »prepovedal« pohod tega ali onega lokala, katerega poset sam ga že označuje prijateljem nasprotnikov. Kupovanje življenskih potrebščin prepušča svoji ženi — ker se ne mara vmešavati v »njene« zadeve. Ta pa hodi ravno tja, kjer se delavstvo vsaki dan stokrat žali in blati, kar pa nje seveda ne boli, ker je njen mož »Eisenponer« in toraj ne delavec. Če pride pride možakar — po naključju — med so-druge, potem seveda ve tudi marsikaj povedati o podlih nastopih raznih trgovcev in gostilničarjev napram delavnim slojem, vendar mu to ne da povoda, da bi dotičnim trgovcem in gostilničarjem pokazal hrbet in se pridružil delavskim društvom in drugim gospodarskim organizacijam, ter na ta način omejil ošabnost, ki je mogoča le, dokler jo delavstvo trpi. Kaj rad tudi poseča shode »zaupnikov« nasprotnih strank in zdi se mu, kakor bi ga z balzamom mazal krog ust, če se mu nasmeje in mu prijazno stisne roko kakšen obdrgnjen in sestradan pisatelj, najraje bi pa omedlel, če ga obsije vzvišen sij kake advokatske pleše. Take in še več enakih čednosti ima precejšen del naše »elite« in to je vzrok, da tudi »navadni« člani nimajo za strankarske priredbe tistega zanimanja, kakor bi ga morali imeti, če bi hoteli, da napredujemo, da se množimo in da naše organizacije tako izpopolnimo, da bi z njimi tudi nasprotnikom tako imponirali, kakor jim imponirajo naši sodrugi po drugih krajih.

Križajmo toraj roke na prsih ter molimo: Mea culpa, mea maxima culpa.

Državni proračun.

Pred nedolгим časom je gosp. finančni minister zahteval, da mu državni zbor dovoli celo vrsto novih davkov. To zahtevo je utemeljeval s tem, ker baje ni več v stanu z dosedanjimi dohodki vzdrževati ravnotežja v državnem gospodarstvu. Ker je pa gosp. minister skušal uvesti le indirektne nove davke, toraj davke, ki bi delavske sloje še bolj tlačili kakor doslej, so se temu protivili socijalno-demokratski poslanci z vso odločnostjo. Vzlic temu je pa vlada za časa poletnih počitnic, ki so bile letos izvanredno dolge, skušala potem meščanskega časopisja prepričati ljudstvo in njegove zastopnike, da bo vendar treba najti novih dohodkov. Socijalni demokratje so seveda tem trditvam verjeli, ter kot zastopniki najširših množic ljudstva najbolj občutijo, da manjka sredstev na vseh koncih in krajih, če je treba kaj ukreniti, kar bi prišlo delavnim slojem v prid. Zato jih pa vendar gospod finančni minister in z njim vse meščansko časopisje ni moglo prepričati, da bi se nikjer drugje ne moglo dobiti potrebnih sredstev, kakor edino le potom indirektnih davkov. Oni stoje namreč na stališču, da so nižji sloji posledje vedno več prinašali na državni

altar kakor posedujoči tisoči postopačev in da bi bil že vendar enkrat čas, da se tudi tem pijavkam naloži nekoliko bremen. Da je bilo njih stališče pravo, potrjuje sedaj gospod finančni minister sam. Dne 28. m. m. je namreč predložil državnemu zboru proračun za prihodnje leto in glej! proračun ne izkazuje nikakoršnega primanjkljaja. Če smemo gospodu ministru verjeti, potem se celo bližamo ugodnejšim gospodarskim odnošajem. Lanjski proračun je izkazal še precejšen primanjkljaj in letos bomo imeli, sicer ne bogve kako velikanski, toda vendar prebitok. Proračun izkazuje 311.036 kron prebitka. Pri proračunu, ki izkazuje 2818 milijonov izdatkov, je seveda tak prebitok malenkost s katero se niti računati ne more, kajti če se le ena sama točka prekorači, ga sploh več ni.

Spremeni se pa lahko tudi v ogromni primanjkljaj, če bi posamezni davki ne vrgli tistih dohodkov, kakor jih proračun pričakuje.

Državni proračun pa kaže na prvi pogled, da je sestavljen z največjim nasiljem. On namreč izkazuje potrebo za 37.3 milijonov kron višjih dohodkov, katere pa upa dobiti finančni minister s tem, ker pričakuje, da bodo davki, železniški tarifi itd. kar za 90 milijonov več donasili kakor doslej, ne da bi se, razun državnoželezniških tarifov, kakoršnikoli davki povišali.

Državnemu zboru se je predložil seznam, iz katerega je posneti, da je imela država od 1. januarja pa do 30. septembra t. l. pri direktnih davkih 3 milijone, pri indirektnih davkih pa 33.7 milijonov kron več dohodkov kakor v isti dobi lanjskega leta. Iz tega posnema finančni minister, da se gospodarske razmere zboljšujejo. Prav bi imel seveda, če bi bil zvišan konzum žganja, pravo merilo za tako mnenje. Dohodki iz žganja so namreč v gori navedeni dobi narasli za 6.4 milijonov kron napram istočasni dobi lanjskega leta. Zato pa izkazuje dohodki pri mesu in klavni živini 200.000 kron primanjkljaja napram tozadevnim dohodkom lanjskega leta in to dokazuje, da o zboljšanju gospodarskih razmer za sedaj še ni govora.

Pri direktnih davkih izkazuje hišni in osebno-dohodninski davek 5.6 milijonov kron prebitka, zato pa zopet izkazuje oba pridobinska davka 3.5 milijonov kron primanjkljaja in ta dva sta zanesljivo merilo gospodarskega življenja. Finančni minister seveda skuša tolmačiti ta primanjkljaj po svoje, kakor tudi zanika, da se je doseglo višji direktni davek s tem, da se je davkoplačevalce strožje pritegnilo. Na svoj način računa za bodoče leto in pravi, da bodo direktni davki približno 15 milijonov kron in užitninski davki približno 9 milijonov kron višji. Pri kolekih, pristojbinah in taksah se nadeja 17 milijonov, pri davkih na vozne listke 2.5 milijonov, pri loteriji en milijon, pri tobaku 18 milijonov kron višjih dohodkov. Pri tem pa še ne računa na podraženje smotk, svaljčic in tobaka. Skupaj bi imel toraj 62.5 milijonov kron več kakor letošnje leto. Kar še manjka, bi dobil od državnih železnic, pošte in brzojavnih uradov vstevši pošto hranilnico.

Kaj gospod od državnih železnic pričakuje, nam je seveda nejasno, eno pa vemo in sicer: da je potrpežljivost državnoželezniških uslužbencev pri kraju in da bo treba pred željami gospoda finančnega ministra, urediti službene in gmotne razmere lastnih uslužbencev.

Sploh je pa račun gospoda finančnega ministra na papirju prav lep in le vprašanje je: kakšen bo v resnici? On sicer trdi, da pri izdatkih ni ničesar trgal, nam se pa dozdeva, da vsaj železniškemu ministerstvu in odkazal tistih svot, ki so bile železničarjem že leta 1907. objubljeni in mož se jako moti, če misli, da bodo železničarji čakali in stradali na vseh vekov veke. Pa ne samo to, tudi pri skupnih izdatkih je izkazanih 26 milijonov kron manj kakor leta 1910, vzlic

temu da vendar vsi vemo, da so za leto 1911 nameravani zdatno višji izdatki.

Proračun toraj kaže, da igra gospod finančni minister z najvažnejšimi pravicami ljudskega zastopstva precej nevarno igro. Lani je predložil proračun z več kakor 50, milijoni primanjkljaja in hotel s tem utemeljiti potrebo novih davkov. Letos pa izkazuje prebitok in govori le postransko o potrebi novih davkov. Najznačilneje je pa, da je bil možakar popolnoma nem glede večjih potreb pri skupnih izdatkih.

Pred par dnevi se je še v delegacijah jako veliko govorilo o naročenih »dreadnoughtih«, o reformi armade, o premembi brambenega zakona in o velikanskih potrebah za militarizem sploh. Finančni minister pa dela, kakor bi ga vse to prav nič ne zanimalo, on sestavi svoj proračun, ima v njem 311.036 kron prebitka in mirna Bosna.

Prav radovedni smo, kako bo izgledal ta račun, kadar ga odslovi državni zbor in svetovali bi vsakemu železničarju, da se zanj zanima, kajti vse kaže, da za železničarje zopet ne bo nič ostalo.

Nestor poljske socijalna demokracije. Boleslav Limanovski.

Dne 20. m. m. je praznovala poljska socijalna demokracija vseh državnih delov izreden praznik. Petinsedemdeseto leto svoje starosti je namreč doživel njen prvobornik. Petinsedemdeset let evropske zgodovine, petinsedemdeset let poljske zgodovine je preživel Limanovski. Od teh je bil petdeset let pisatelj in štirideset let socijalist in organizator proletarijata. Svojo dolžnost je napravil v polni meri. V svojem življenju je doživel marsikaj in vse je žrtvoval za svoje prepričanje. Bolelo ga je, ko so ga izgnali iz domovine ali trpel je. Spoštoval ga je ves delavski svet, spoštovali so ga pa tudi nasprotniki in spoštujejo ga še danes, ob njegovi petinsedemdesetletnici, vsi, ki ga poznajo.

Že njegova mladost je bila trnjeva, vzlic temu da mu je zibelka tekla v ugodnih razmerah bogatega veleposestnika. Kot mladenič nežne starosti je že vihtel meč v roki za osamosvojitve in demokratizacijo svoje domovine proti brutalnemu nasilju carjevega jarma. Poleg tega se je pa tudi temeljito in pridno bavil z vedo ter študiral medicino in zoologijo, matematiko in nacionalno ekonomijo, zgodovino in politične znanosti, vojaške znanosti in sociologijo. Študiral je v Parizu, ko ga je nenadoma pozvala dolžnost v domovino, kjer so se pravkar pojavile febrvarske demonstracije v Varšavi. Hitel je domu, tamkaj ustanovil revolucionarni osrednji odbor za Litevsko in vodil je demonstracijo, dokler ni prišel v kremplje ruske policije. Po dolgi preiskavi so ga odposlali na obal belega morja, kjer se mu je še precej človeški godilo, dokler se mu ni ponesrečil poskus da uide. V prognanstvu je čul o poljskih vstajah leta 1864. in 1865. ter o vseh grozodejstvih, ki so Poljsko popolnoma podjarmila Rusiji. Skoraj bi bil obupal, toda v tem trenutku je zagledal nov svet v spisih Lassalle-jevega delavskega programa, ki je prodril tudi v to puščavo. Spis, ki je probudil v stotisočih nemških delavcev razredno samozavest, je tudi Limanovskemu pokazal prvi pot do socijalizma.

Uti, ki ga je ta spis napravil nanj, ni ostal brez posledic, kar je sam čestokrat povdarjal. Takrat na Poljskem še ni bilo socijalistov in Limanovski je bil prvi pristaš novega nauka ter njegov prvobornik. Seveda mu ni bilo mogoče oznanjevati novi nauk v svoji domovini, kajti bil je še v prognanstvu ali spal tudi tam ni. Zbral je okolu sebe nesrečne žrtve nasilnega carizma, ki so ravno tako ječale v prognanstvu kakor on sam in jim razkladal socijalizem. Sedem in pol let je živel v prognanstvu potem se pa ni vrnil na posestvo svojega očeta, temveč sklenil je ostati sredi med delavstvom, katerega učitelj je hotel postati. Vstopil je v neko tovarno kot delavec, toda kmalu je

spoznal, da so ga moči v dolgoletnem prganstvu zapustile in da ni več kos težavnim nalogi. Iskati si je moral kruha na drugem polju in postal je domači učitelj, korektor, vedno pa mu je bila glavna misel osvobodjenje Poljske in razširjanje socijalistične misli med delavstvom. Leta 1871. je prvič poskusil v Lvovu organizirati delavstvo. To ga je spravilo v dotiko s policijo, ki mu je odsledil povsodi sledila in ga končno leta 1879. kot tujca izgnala iz Avstrije. Podal se je v Genf in tam neumorno delal v prid poljske socijalne demokracije o tem, da je napisal celo literaturo socijalističnih znanstvenih razprav, ki so se pridno razpošiljale po Poljskem. Vedno sta mu pa ostali: *neodvisnost Poljske in socijalizem*, zvezde vodnici. Težko se je mož boril za vsakdanji kruh in v boju za obstanek je moral večkrat premeniti svoje bivališče. Kot nižji uradnik neke zavarovalne družbe je prišel v Thun, Curih, Pariz itd. Večkrat je tudi skušal dobiti dovoljenje, da se povrne v domovino, toda zaman. Šele leta 1907 se je vsled splošne enake volilne pravice preklical izgon in pot v domovino mu je bila zopet odprta. Vrnil se je in 20. m. m. je praznoval v krogu poljskih sodrugov svojo petinasedemdesetletnico. Kakor njegovi narodni sodrugi, tako mu želimo tudi mi poleg drugonarodnih sobojevnikov, še dolgo življenje in zadovoljnost v korist poljskega naroda in mednarodne socijalne demokracije.

Razne stvari.

Poslabšanje evropskega podnebja. Nekaj let sem in posebno od leta 1908 opazujemo, da se naše podnebje vedno slabša. To opazujemo najbolj v tem, ker je poletna vročina vedno manjša in ker postaja hladnost v srednjih letnih časih vedno občutnejša. Če se spominjamo prejšnjih let, moramo tudi konstatirati, da imamo dandanes, v primeri s prejšnjimi leti, precej več dežja in megle. Te vremenske pojave pa ni smatrati, da se gre za trajno predruženje evropskega podnebja; to je v celoti nespremenjeno, ker je odvisno od geografskih faktorjev, ki se iz pravnih časov niso prav nič spremenili. Res je le, da se podnebje začasno spreminja in to je dognal meteorolog Eduard Brückner, ki je te pojave prvi opazil in se tudi ti pojavi po njem imenujejo: Brücknerjeve premembe podnebja. Taki pojavi trpe 30 do 35 let in imajo svojstev, da v rednih presledkih nadomešča mrzlo in mokro podnebje suho in gorko. Zadnje najbolj mrzlo in mokro podnebje smo imeli leta 1880 tako, da se da naše sedanje poslabšanje podnebja tolmačiti s tem, da se zopet bližamo taki fazi podobne mrzle periode. Kakor hitro pa dosežemo višino mraza, se bo podnebje zopet ublažilo in počasnih, pa gotovih korakov se bomo zopet vrnili k milejšemu podnebjju. To bo pa žalibog še-le med 1920. in 1925. letom. Dotlej se bomo morali zadovoljiti z bolj ali manj mokrimi in hladnimi poletji.

Železničarske žene, konzumentinje, pozor!

Žene ne kupujte »Schicht-ovega« mila!

Tvrdka »Schicht« ni le ena največjih tvrdk na severnem Češkem, temveč ona je tudi ena tistih podjetij, ki svoje delavce najnesramnejše izkoriščajo in jih poleg tega še osebno tlačijo in vežejo. Družina »Schicht«, ki spada tudi danes še k glavnim akcijskarnarjem tvrdke, hoče, da njeni delavci tako plešejo, kakor jim ona zvižga. On stoji v vodstvu tvrdke in ne trpi zavednih delavcev, temveč hoče podložne kreature, s katerimi lahko počne kar hoče. Ta tvrdka se bori že leta in leta proti stremljenju delavske organizacije in je varuhinja stavkokaznih »žoltil« organizacij. Vsakega delavca, ki agitira za organizacijo, vrže na cesto; nasprotno pa z vsemi sredstvi podpira žolte organizacije stavkokazov. Vzlic temu, da ima zahvaliti vse svoje gmotno blagostanje izključno le delavstvu, vendar nastopa z najbrutalnejšo brezobzirnostjo napram slednjemu.

Njene produkte kupujejo le revnejši sloji, ker vsled velikanske reklame med delavstvom prevladuje napačno mnenje, da brez Schichtovega mila sploh ne bi bilo mogoče prati perila. Če se delavskim ženam predloži še tako dobre izdelke se dobi vedno le odgovor: Schichtovo milo mi je ljubše, ker sem ga že navajena. Pri vsem tem pa enostavno ni res, da bi bilo to milo nenadomestljivo, le žene so prekomodne in ravno v hišnem gospodarstvu prekonservativne. Koko dolgo je trpelo predno so se delavne žene privadile rastlinskih masti in ravno tako je pri Schichtovem milu. Danes imamo celo vrsto dobrega in ravno tako neškodljivega mila, kakor je Schichtovo milo. Vsaka žena pa, ki vé kako postopa tvrdka Schicht napram svojim delavcem, bi se morala sramovati, če tej tvrdki odkupi le za vinar blaga. Tudi če ne kupuje v naših konzumnih družtvih, ki sploh ne prodajajo več Schichtovega mila, bi morala tudi pri zasebnem trgovcu dosledno izjavljati: »Schichtovega mila ne maram!«

Tvrdka »Schicht« že čuti, da nje sovražstvo do delavstva ne bo ostalo brez posledic za njen denarni žakelj in zato zatrjujejo njeni agentje povsod, da je bojkot preklican in da konzumna družtva zopet kupujejo »Schichtove« izdelke. To pa ni res. Bojkot ni odpravljen, nasprotno se bo še bolj poostiril kakor doslej! Vsaka žena naj pa tudi agitira, da sploh nihče ne bo kupoval »Schichtovih« izdelkov.

Ni res, da so ti najboljši in nenadomestljivi. Podpirati moramo boj konzumnih družtev in vsak zaveden delavec in delavka mora izjaviti: »Nikoli ne bom podpiral tvrdke, ki svoje delavce preganja in izkorišča!« Ta bojkot mora biti s svarilo vsem podjetnikom. Vseh tvrdk, ki svoje delavce izkoriščajo, seveda ne moremo bojkotirati, ali kjer se bojkot proklamira, tam ga moramo izvršiti do zadnje konsekvence. Podjetniki naj spoznajo naraščajočo moč delavstva, nauče se naj, da delavec lahko odnese svoj krvavo zaslužen denar, kamor ga veseli. Pri tej točki se konča gospodarska moč podjetniških organizacij, svoj denar lahko nese delavec, kamor ga veseli. Zato moramo ta bojkot »Schichtovega« mila in drugih izdelkov izvajati najstrožje.

Ta boj ne bidejo močje, pokazati pa morajo žene, kaj znajo in kaj so se naučile. *Boj, neizprosni boj »Schichtovim« izdelkom, to bodi naše geslo.*

Vršili so se sledeči shodi

in zborovanja.

Popravek.

V poročilu o shodu v Poljčanah, priobčenem v zadnji številki našega lista se nam je glede dopustov za čuvaje vrinila neljuba pomota.

Določbe glede dopustov za čuvaje se glasijo:

V teku prvih treh let 3 dni,
do 10 let 8 dni,
» 20 » 10 »
» 25 » 14 »
» 30 » 15 »
čez 30 » 16 »

namesto: od 3 do 10 let 3 dni itd.

Čitatelje prosimo, da vzamejo na znanje ta popravek.

Dne 26. novembra t. l. se je vršil redni občni zbor krajevnih skupine Borovnica. Zvečer ob 1/8. uri je otvoril predsednik sodrug Simončič občni zbor, pozdravil navzoče in omenil pred kratkim umrlega pisatelja Tolstojga, priporočil ga v spomin, ter prosil navzoče v znak žalosti, vstati raz svojih sedežev, kar so le ti radovoljno storili.

Iz poročil je posneti, da je skupina v pretečenem poslovnem letu imela šest odborovih sej in pet društvenih shodov. Delegete je poslala skupina na razne važne konference. Blagajniški promet je bil: kron 926.27, dohodkov K 861.44 pa stroškov, ostanje

v blagajni še kron 64.83. Podpor se je izplačalo v skupnem znesku K 30.—.

Nato je nadzorstvo predlagalo absolutorij, ki je bil soglasno podeljen.

V novi odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: Tone Simončič predsednik, Karol Podkrajšek, podpredsednik; Tone Pirc, zapisnikar; Viktor Gril, blagajnik; Janez Mivšk, podblagajnik za progo Borovnica-Brezovica; Jaka Debevc, podblagajnik za progo Borovnica-Raškovec; Janez Hrovatin, knjižničar; Janez Ogrin in Fran Troha, odbornika; Fran Garin, Jože Šušteršič, Fran Kukovičič in Fran Klemenčič, kontrola.

Za društvene pogovore in sestanke se je določil dan in sicer vsaka prva sobota v mesecu.

K tretji točki je poročal sodrug Kopač iz Trsta o potrebi organizacije, in ker je bil sodrug Petrič iz Ljubljane tudi od vodstva krajne skupine povabljen na občni zbor, je tudi on skušal prepričati v svojem govoru navzoče o potrebi organizacije. Govor obeh poročevalcev je bil z odobravanjem sprejet.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik ob 11. uri zvečer zaključil občni zbor.

Gorica II. Dne 6. t. m. se je vršil shod krajevnih skupina Gorica II. z dnevnim redom: Splošne zahteve vseh delavskih kategorij.

Poročalo se je vsled zadnjega sklepa skupine v slovenskem jeziku. Poročala sta sodruga Kopač iz Trsta in Petrič iz Ljubljane. Oba sta očrtala vsled draginje mizerno stanje delavstva, pojasnjevala po delavskem odboru stavljen predloge ter povdarjala nujno potrebo njih rešitve; posebno pa kar se tiče zahtev posameznih kategorij, katere se lahko takoj izvrši, se mora absolutno do novega leta rešiti.

V goriških skladiščih traja delavni čas od pol 7. ure zjutraj z enournim opoldanskim odmorom dostikrat do 8. ali 9. ure zvečer, v pisarnah pa še dalje, kar je protizakonito. Delavni čas ima trajati samo do 6. ure zvečer: če je pa nujna potreba, naj se dela le proti čezurni odškodnini.

Pa tudi skladiščni tlak, ki je iz cimenta, je popolnoma pokvarjen, tako, da se prav s težko vozi po njem. Skladišče samo pa je tako nepraktično zidano, da med vozovi in rampo ni strehe, vsled česar so delavci ob slabem vremenu izpostavljeni vsem vremenskim nepravilnostim. Pa tudi blago se pokvari, ker kaplja po njem od strehe.

Navadno se hoče ob pondeljkih opraviti vse delo, v torek ga pa primanjkuje, vsled česar so delavci primorani opravljati zasebna dela raznim predpostavljenim. Nemški nacionalec, pl. Kahm, ki ne razume niti besedice slovenski, vpije in kriči in delavci mu ne morejo ničesar dopovedati. Temu razgrajču bomo morali na zato kompetentnem mestu dati pošteno lekcijo, da se vendar enkrat odvadi rovtavškega tona.

V splošno zabavo se je priglasil k besedi nek Kranjec, ki je s ponosom konstatiral, da je narodni delavec, da se mora pregnati vse Nemce in dežele in da bodo šele potem slovenski delavci imeli raj na zemlji. — Mož ga je imel že precej pod kapo, ker drugače se ne bi bil ojunčil toliko, da se priglasi k besedi. Z lahkoto se je tega možakarja zavrnilo.

Priglasilo se je k besedi še več delavcev, ki se povdarjali, da je treba složnega dela, če se hoče odpraviti te nedostatke. Wieser in Kahm sta ošabna, ker so delavci preponizni.

Shod je trajal tri ure ob dobri vdeležbi in so delavci izrekli željo, da bi se vedno tako vršilo kakor sedaj, da bode vsak drugi shod v slovenščini.

Gorica I. Dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer se je vršil občni zbor tukajšnje krajevnih skupine I. z običajnim dnevnim redom:

Iz poročil je posneti, da je skupina imela dva javna shoda, šest po § 2. in štiri odborove seje. Delegatov je bilo poslanih: 3 v Ljubljano, 3 v Maribor, 1 v Beljak, 1 na Dunaj in 3 v Trst. Blagajniški promet

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo, Vaša dobra počutnost se zopet vrne, ako uporabljate pristni Feller-jev fluid s znamko „Elsafluid“. Dvanajstletna za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 275 (Hrvatsko).

v pretečenem poslovnem letu je bil: Do-hodkov K 1056:30, stroškov K 994:14, v blagajni ostane K 170:29.

V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: *Peter Leban*, predsednik; *Anton Režič*, na-mestnik; *Anton Persolja*, blagajnik; *Valentin Dominko*, podblagajnik; *Andrej Marinič*, *Avugust Perat*, kontrola; *Fran Tabaj*, *Ru-dolf Kraus*, *Ivan Kaligaris*, *Vincenc Brumat* in *Anton Nanut I*, odborniki.

Skupina šteje 91 članov.

Gorica III. Dne 7. t. m. ob 9. uri pred-poldne se je v Gorici vršil shod strojevodij z dnevnim redom: 1. Premije, 2. Personalna komisija in 3. Raznoterosti. Poročala sta sodruga *Kremžar* in *Steiner*.

Iz njunih poročil je razvidno, da ravno državna železnica ne izplača premij po predpisih. Predpisanih je 40% in k tem 10% ni dodatek od ravnateljstva kar znaša skupaj 50%; izplačuje se pa le 17%. Za-hteva se mesečno izplačevanje 50% ne premije.

Sodrugi *Weidenthaler* je razlagal o raznih protekcijah, ki se gode v ondodni ku-rilnici. Prinesel je primerjalne tabele, iz katerih je razvidno, da izplačuje državno-železniško ravnateljstvo povsem znižane premije, čeravno je tukaj bolj nevarna in te-žavna proga.

K besedi sta se priglasila tudi sodruga *Petrič* in *Kopač*, ki sta razlagala vobče stališče organizacije glede premij, ki sta pa tudi odkrito in odločno kritikovala zaspanost strojnega osobja.

Čisto naravno je, da dokler se bo ta kategorija smatrala kakor nekaka gospoda med drugimi uslužbenci, bo ostala osamljena. Koliko časa je bilo treba povdarjati, da so strojevodji v marsičem zapostavljeni in da če hočejo doseči gmotno in moralno zboljšanje njih položaja, se morajo pridružiti vsem železničarjem, ne pa zavzemati svoje posebno stališče. Če so strojevodje izkoriščani in morajo prodajati po nizki ceni svojo de-lavno moč, potem so tembolj izkoriščani kurjači in ostali železniški delavci. Naravno je torej, da se morajo vsi zatirani združiti proti skupnemu zatiralcu.

K drugi točki je poročal sodr. *Weiden-thaler*. Izvajal je, da je neobhodno potrebno, da se razpiše nadomestna volitev v perso-nalno komisijo in da so sklepi, storjeni na zadnji seji personalne komisije neveljavni v smislu obstoječih pravil. Tajništvo se nalaga, da to naznani na kompetentnem mestu.

Glede predorne doklade stoji osobje na stališču, da se ima isto uveljaviti kakor za progne mojstre.

Nadalje se je izvolilo tri člane v kuril-niško lokalno komisijo. Izvoljeni so: *Wei-denthaler*, *Marc* in *Steiner*.

Končno se je sklenilo, da imajo vse kurilnice v najkrajšem času odposlati toza-devno gradivo na tajništvo, katero skliče po dovršeni sestavi, po možnosti še pred bo-žičnimi prazniki sestanek dotičnega osobja v Trst, na katerem se izvoli deputacijo, ki ima zahteve predložiti ravnateljstvu.

Ob 2. uri popoldne je predsednik za-ključil shod.

Vršijo se sledeči shodi:

V Gorici dne 17. t. m. shod skupine II. v gostilniških prostorih »Central« Corso Fr. Giuseppe. Dnevni red: Poročilo odbornikov poklicno zadr. zavarovalnice proti nezgodam. Poročevalca: sodr. *Wild* iz Dunaja in *Kopač*.

V Mariboru dne 18. t. m. ob 9. uri pred-poldne konferenca, vzravnalcev prog v »Gambrinushalle«.

Na Pragerskem dne 19. t. m. zvečer.

V Grobelnem dne 20. t. m. zvečer. Na ta shod vabimo delavstvo in železničarje tudi iz okolice, ker je shod jako važen.

Listnica uradništva.

Radi pomanjkanja prostora, priobčimo zaostale dopise prihodnjic.

Listnica upravnštva.

Povodom bližnjega letnega zaključka prosimo vodstva vseh krajevnih skupin in vplačevalnic, da v mesecu decembru spreje e prispevke odračunajo najkasneje do 27. de-cembra, da jih centrala še more dobiti do 31. decembra t. l. in jih vpoštevati pri se-stavi poročila za leto 1910.

Na zneske, ki dospejo za leto 1910 na centralo šele po 31. decembru t. l., se pri sestavi poročila za to leto ne bo moglo ozi-rati, kar povzroči, da se računski zaključek centrale ne strinja z istim krajevnih skupin in da povod reklamacijam.

Istotako prosimo, da se obenem obra-čuna tudi vse druge, do decembra sprejete zneske kakor n. pr. za koledarje itd.



Ta je prijatelj naš pravi,
Ki nas krepi,
Da smo čvrsti in zdravi!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2'40.

Kabinetna kakovost " " 4'80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarilo pred ponaredbami.

PAUL VRTAČNIK

krojaški mojster

Kolodvorske ulice 26 ==

== Dunajska cesta 47

Ljubljana

Priporoča se posebno gospodom
železničarjem v napravo uniform
po nizkih cenah.

V založbi »Rdečega Praporja« je izšel

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence
za leto 1911

Ta koledar izhaja že enajsto leto. Vsebina mu je med drugimi naslednja:

Resnica (pesem); koledar; Centralni sedeži avstrijskih organizacij; Kolkovne lestvice; posnetek poštnega in brzojavnega cenovnika; Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi; Stare in nove mere; Koliko plačam osobne dohodnine; Koliko plačam vojne takse; Izvleček iz pravil provizijskega sklada c. kr. državnih železnic (ki je enaka onim južne železnice); Hrana in hranitev; Kdo je sodrug; Kako se varujemo ko-lere; Delovanje soc. dem. poslancev v parlamentu v zadnjem letu (predlogi naštetih); Dve resoluciji s kodanjskega mednarod. kongresa; Dohodki in stroški; Beležnica za vse dni v tednu.

Koledar obseza nad 13 pol in bo pridejan tudi svinčnik. — Cena v platno vezanemu izvodu je 1 K, po pošti 10 h več. — Pri naročilih nad 20 izvodov in če se pošlje denar naprej ali vsaj v teku 30. dni, se daje 20% popusta, ako pa se plača pozneje samo 10%. Pri naročilih do 20 izvodov se priporoča, da se pošlje denar naprej.

Naruča se pri upravi „Rdečega Praporja“ v Ljubljani.

Pozor sodrug!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za de-lavsko gibanje za politične in gospo-darske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči

„Rdeči Prapor“

— ki izhaja —

== v Ljubljani trikrat na teden ==

in velja za:

Celo leto 10 K 40 —

Pol leta 5 K 20 —

Četrt leta 2 K 60 vln.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na „Rdeči Prapor“.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

== Napitnina je odpravljena. ==

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
== in časnikov v vseh jezikih. ==

Železničarji! Zahtevajte
povsod Vaš strokovni list „Že-lezničar“.

Izdajatelj in odgovorni urednik *Josip Kopač*.

Tiska *Dragotin Priora* v Kopru.